

Jakelussa mainituille

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman 2021 – 2032 esteettömyystoimia täytäntöönpanevan työryhmän asettaminen

Työryhmän asettaminen

Liikenne- ja viestintäministeriö on tänään asettanut työryhmän, jonka tarkoituksena on panna täytäntöön valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman 2021 – 2032 esteettömyystoimet

Toimikausi

16.11.2021 – 31.10.2023

Tausta

Valtioneuvosto antoi valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman vuosille 2021-2032 (Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021-2032. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:75) selontekona eduskunnalle keväällä 2021 ja eduskunta on hyväksynyt liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnön (LiVM 17/2021 vp.) mukaisen kannanoton heinäkuussa 2021. Sen mukaan eduskunta edellyttää muun muassa, että valtioneuvosto sitoutuu valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman linjauksiin ja huolehtii siitä, että suunnitelman toimeenpanoon tarvittavat määrärahat otetaan huomioon julkisen talouden suunnitelmassa ja valtion talousarvioesityksissä.

Suunnitelman toimeenpano on jo hyvässä vauhdissa. Ensimmäisen raportin valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman toimenpiteiden etenemisestä on määrä valmistua syksyn 2021 aikana.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma sisältää useita liikennejärjestelmän esteettömyyttä edistäviä toimenpiteitä.

Matkaketjujen esteettömyyden osalta suunnitelmassa todetaan seuraavaa:

Valtio määrittelee yhteistyössä muiden toimijoiden, erityisesti eri väestöryhmien, kanssa tavoitetilan liikennejärjestelmän esteettömyydelle ja liikenteen digitaalisten palveluiden saavutettavuudelle ja tunnistaa eri vastuutahojen roolit niin matkaketjun eri osien toimivuuden kuin matkustajien oikeuksien toteutumisen kannalta.

Yleisen kehittämisen lisäksi valtio määrittelee yhteistyössä muiden toimijoiden, erityisesti eri väestöryhmien, kanssa valtakunnallisesti merkittävät yhteysvälit, joilla tavoitellaan design for all -periaatteen (kaikille sopiva suunnittelu) mukaisesti korkean tason esteettömiä matkaketjuja sekä varmistetaan näillä myös digitaalisen esteettömyystiedon saatavuus ja saavutettavuus. Määrittely tehdään samanaikaisesti kaukoliikenteen ja henkilöliikenteen solmupisteiden palvelutason määrittelyn kanssa. Toteutetaan esteettömien matkaketjujen pilottihankkeita.

Edellä mainittu, erityisesti esteettömyyttä koskeva toimenpidekokonaisuus liittyy erityisesti suunnitelman yleiseen kaukoliikenteen palvelutasoa koskevaan toimenpiteeseen, joka on seuraavansisältöinen:

Valtio (liikenne- ja viestintäministeriö ja Liikenne- ja viestintävirasto) määrittelee palvelutasotavoitteet maakunta-keskusten välisten keskeisimpien työssäkäynti- ja työasiayhteyksien kaukoliikenteen (juna-, linja-auto- ja lentoliikenne) palveluille. Määrittely tehdään yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa vuosina 2021-2022. Valtio sitoutuu toteuttamaan määriteltyä kaukoliikenteen palvelutasoa henkilöliikenteen hankinnoin vuodesta 2025 alkaen, mikäli palvelutaso ei toteudu markkinaehtoisesti. Linja-autoliikenteen osalta hankinnat toteutetaan ELY-keskusten yhteishankinnoin ja palveluissa kiinnitetään erityistä huomiota työnteon mahdollistamiseen. Valtio ei hanki samalle yhteysvälille keskenään kilpailevaa liikennepalvelua. Valtio tarkastelee kaukoliikenteen palvelutasotavoitteiden toteutumista uudelleen hyvissä ajoin ennen parhaillaan neuvoteltavan henkilöjunaliikenteen hankintasopimuksen umpeutumista ja arvioi kaukoliikenteen kulkutapoja rinnakkain valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden näkökulmasta. Kustannukset 8-10 milj. € vuodessa vuosina 2025-2029 (yhteensä 48 milj. €).

Muut esteettömyyden edistämiseen liittyvät suunnitelman toimenpidekokonaisuudet koskevat muun muassa joukkoliikenteen palveluiden yleistä kehittämistä ja henkilökuljetusten yhdistelyä.

Lisäksi toimenpideohjelma sisältää yleisen matkatiedon kehittämistä koskevan toimenpidekokonaisuuden, jonka mukaan:

Valtio ja kunnat edistävät liikennepalveluiden liikkumispalveluita koskevista olennaisista tiedoista annetun valtioneuvoston asetuksen (643/2017) mukaisten olennaisten tietojen, kuten aikataulu- ja reittitietojen, saatavuutta koko maassa. Aikataulu- ja reittitietojen laadun parantamiseksi ja valtakunnallisen kattavuuden varmistamiseksi Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy yhdessä viranomais- ja yritystoimijoiden kanssa edistää tiedon hyödyntämistä (tieto ja liikennejärjestelmän digitalisointi käsitelty myöhemmin liikennejärjestelmän tukitoimia käsittelevässä kappaleessa). Mikäli tavoitteet eivät täysin toteudu markkinaehtoisesti, kehitetään toimintamallia, jossa liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala voi ottaa toteutuksessa roolia niiden toiminnallisuuksien osalta, jotka eivät markkinaehtoisesti etene tai eivät täysin toteudu markkinaehtoisesti, kehitetään toimintamallia, jossa liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala voi ottaa toteutuksessa roolia niiden toiminnallisuuksien osalta, jotka eivät markkinaehtoisesti etene.

Tämä toimenpidekokonaisuus sivuaa esteettömyyden edistämistä, koska siinä mainitun asetuksen mukaan olennaisena tietona pidetään myös esteettömyystietoa. Ministeriön tarkoituksena on kuitenkin selvittää erikseen esteettömyystietojen nykytilaa, esteettömyystiedon määrittelemistä ja integroimismahdollisuuksia paremmin muun matkatiedon kehittämiseen.

Työryhmän työn taustan kannalta olennaista on myös liikenne- ja viestintäministeriön toukokuussa 2017 julkaissama ja nyt päättymässä oleva toimenpideohjelma ”Liikenteen ja viestinnän digitaaliset palvelut esteettömiksi -toimenpideohjelma 2017–2021”. Ohjelmaa ovat toteuttaneet liikenne- ja viestintäministeriön lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Väylävirasto ja Ilmatieteen laitos.

Työryhmän tavoitteet ja tehtävät

Nyt perustetun uuden työryhmän päätehtävänä on valmistella ja panna toimeen valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman matkaketjujen esteettömyyttä koskevat toimet.

Työryhmän tehtävänä on myös seurata ja soveltuvin osin ottaa osaa liikennejärjestelmäsuunnitelman kaukoliikenteen palvelutasoa koskevan toimenpidekokonaisuuden täytäntöönpanoon/valmisteluun. Lisäksi työryhmä voi tarvittavassa määrin seurata muiden sellaisten toimenpidekokonaisuuksien ja LVM:n hallinnonalan hankkeiden täytäntöönpanoa, joilla on merkitystä esteettömyyden edistämiseksi.

Työryhmän on tehtävässään kuultava liikenteen eri alojen toimijoita ja asiakkaiden edustajia. Kuulemisia voidaan järjestää kokouksissa, erillisissä kuulemistilaisuuksissa sekä sähköisiä alustoja käyttäen.

Työryhmän kokoonpano

Puheenjohtaja

Yksikön johtaja Sini Wirén, Palveluosasto/LVM

Jäsenet

Sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntija Riitta Saksanen, Invalidiliitto ry

Asiantuntija Sami Virtanen, Kuuloliitto ry

Erityisasiantuntija Marika Rönberg, Kuurojen liitto ry

Esteettömyysasiantuntija Juha Sylberg, Näkövammaisten liitto ry

Lakimies Mika Välimaa, Vammaisfoorumi

Toiminnanjohtaja Virpi Dufva, Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry

Erityisasiantuntija Taina Saarinen, Liikenne- ja viestintävirasto

Erityisasiantuntija Tiina Aaltonen, Liikenne ja viestintävirasto

Asiantuntija, esteettömyys ja ympäristö, Minna Kostamo-Rönkä, Väylävirasto

Kehittämispäällikkö Mika Ahvenainen, Fintraffic Oy (varajäsen palvelupäällikkö Jaakko Rintamäki)

Neuvotteleva virkamies Mikael Åkermarck, Palveluosasto/LVM

Hallitusneuvos Irja Vesanen-Nikitin, Palveluosasto/LVM (jäsen 14.12.2021 alk. ylitarkastaja Sakari Jarva, Palveluosasto/LVM)

Erityisasiantuntija Laura Lassila, Tieto-osasto/LVM

Liikenneneuvos Mervi Karhula, Verkko-osasto/LVM (varajäsen neuvotteleva virkamies Susan Hindström)

Hallitusneuvos Silja Ruokola, Konserniohjausosasto/LVM

Sihteerit

Työryhmän sihteereinä toimivat liikenne- ja viestintäministeriön palveluosaston sekä Liikenne- ja viestintävirasto Traficom:n nimittämät asiantuntijat.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmien työ suoritetaan virkatyönä.

Timo Harakka
Liikenne- ja viestintäministeri

Olli-Pekka Rantala
Osastopäällikkö, ylijohdaja

Jakelu

Liikenne- ja viestintävirasto
Väylävirasto
Fintraffic Oy
Invalidiliitto ry
Kuuloliitto ry
Kurojen liitto ry
Näkövammaisten liitto ry
Vammaisfoorumi
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry

Tiedoksi

Työryhmään nimetyille